

Návrh pravidel EU pro recyklované plasty v nápojových lahvích

1.9.2025 - Pjatkan | Svaz chemického průmyslu ČR

Tento akt navazuje na Direktivu o jednorázových plastech (SUPD) z roku 2019 a doplňuje dřívější pravidla pro mechanickou recyklaci z roku 2023. Zmíněná Direktiva SUPD z roku 2019 nastavila nové vysoké cíle recyklace: snížit spotřebu jednorázových plastů a zajistit, aby nápojové lahve obsahovaly minimálně 25 % recyklovaného plastu v PET lahvích do roku 2025 a 30 % ve všech lahvích do roku 2030.

Navrhovaný akt se zaměřuje na chemickou recyklaci, která umožňuje zpracování plastů, jež nelze recyklovat mechanicky např. směsi plastů, popř. vícevrstvé obaly. Finální verze aktu by měla být přijata na podzim 2025.

Návrh aktu je postaven mimo jiné na studii Univerzity v Ghentu z roku 2023, která prostřednictvím analýzy materiálových toků (MFA) kvantifikovala přínos chemické recyklace k celkovému recyklování plastového odpadu. Studie zdůraznila potřebu mass balance přístupu pro sledování recyklovaného obsahu a prokázala, že chemická recyklace může významně přispět k dosažení cílů SUPD, zejména v sektorech, kde mechanická recyklace nestačí.

Přijetí navrhovaného aktu by mohlo sloužit jako model pro další regulace, například v rámci nového Nařízení o obalech a obalových odpadech (PPWR), které rozšiřuje požadavky na recyklovaný obsah na všechny plastové obaly.

Co akt přináší?

Navrhovaná pravidla se vztahují na nápojové lahve do 3 litrů, včetně víček, etiket a obalů, s výjimkou skleněných a kovových obalů. Akt má zajistit, aby PET lahve obsahovaly do roku 2025 minimálně 25 % recyklovaného plastu a všechny jednorázové lahve do roku 2030 dosáhly 30 %.

Klíčové prvky návrhu zahrnují:

- **Metodika výpočtu:** Akt navrhuje zavedení použití metody *mass balance accounting* s pravidlem „fuel-use excluded“, která sleduje podíl recyklovaného materiálu v celém dodavatelském řetězci. Tato metoda zohledňuje pouze post-consumer odpad (např. použité lahve od spotřebitelů), nikoli pre-consumer odpad z výroby. Definuje „calculation points“ - klíčové body, kde dochází ke změně složení materiálu. Příloha I aktu obsahuje přesné vzorce pro výpočet atribuovaného množství recyklátu, včetně kategorií výstupů (např. nepalivové produkty, paliva nebo duální použití). V kontextu chemické recyklace akt definuje "chemical building blocks" jako chemické suroviny pro výrobu polymerů, což zahrnuje monomery nebo jiné základní látky vznikající při depolymerizaci nebo pyrolýze. Tato definice je však kritizována jako příliš úzká, protože se zaměřuje pouze na suroviny pro polymery, což by mohlo omezit širší aplikace a vést k nesouladu s jinými regulacemi.
- **Ověřování:** Výrobci a recyklátoři by měli muset nechat obsah recyklovaného plastu ověřit nezávislou třetí stranou (*verifier*). Pro složité procesy, jako je chemická recyklace, je vyžadována roční kontrola, která zahrnuje analýzu rizik, on-site inspekce a vydání certifikátů uznávaných v celé EU. Pro malé a střední podniky (MSP) je ověřování méně náročné - probíhá jednou za tři roky, aby se snížila administrativní zátěž. Stejná pravidla by pak měla platit i pro dovoz z třetích zemí, tento bod ale opět není v aktuální verzi aktu dostatečně dořešen a je

oprávněně kritizován ze strany Evropských recyklátorů, především z pohledu jeho vymahatelnosti. Akt také navrhuje požadavky na kvalifikaci ověřovatelů a postupy pro řešení nesrovnalostí.

- **Vykazování:** Členské státy by měly být povinny podávat roční zprávy o plnění cílů v jednotném formátu uvedeném v přílohách II a III. Tyto zprávy by měly oddělené údaje pro PET lahve a celkový objem jednorázových lahví, spolu s podrobnými informacemi o recyklovaných materiálech a jejich původu. Akt klade důraz na kvalitní kontrolu dat, aby byla zajištěna jejich přesnost a konzistence. Výrobci musí navíc vést podrobné záznamy o recyklovaných materiálech, které jsou k dispozici pro audity. Součástí je také podpora digitalizace procesů, například prostřednictvím elektronických systémů pro sledování materiálů. I zde je na místě kritika z pohledu možné administrativní zátěže.
- **Podpora chemické recyklace:** Akt se jako jeden z prvních předpisů EU zaměřuje na technologie chemické recyklace, byť bohužel specificky pouze pyrolýzu nebo depolymerizaci. Výběr právě těchto technologií je ovlivněn především zmíněnou technickou zprávou Univerzity v Ghentu a nejde o technologicky neutrální přístup ani v rámci SUPD, což je zcela adekvátně kritizováno odbornou veřejností. Tyto technologie produkují suroviny (např. oleje nebo monomery), které lze použít k výrobě nových plastů potravinářské kvality a je na nich postavena definice výpočtu. Ta bohužel vychází právě z obou specifických procesů a není jí tedy možné použít univerzálně pro všechny metody chemické recyklace.

Aktuální stav ?

Veřejná konzultace, která probíhala od července do srpna 2025, přinesla řadu připomínek od firem, odborných asociací i veřejnosti. SCHP ČR se aktivně jako člen Issue Teamu Ceficu zúčastnil nejen jednání o společné pozici k uvedenému návrhu ale i tvorby vlastního stanoviska reflektujícího názory jeho členů.

Vlastní stanovisko SCHP ČR, které bylo zasláno na MŽP a MPO, především poukázalo na následující body:

- Nutnost doplnění dalších metod chemické recyklace. Návrh konkrétně řeší pouze technologii pyrolýzy a následného zpracování pyrolyzního oleje. Další technologie přímo využitelné i pro jednorázové plasty jako jsou depolymerace nebo zplyňování nejsou v návrhu řešeny a je nutné je doplnit.
- Nutnou změnu definice "chemických stavebních bloků" tedy především jejich rozšíření i na další chemické látky, které se nepoužijí na výrobu polymerů. Je nezbytné považovat i výrobu takovýchto materiálů za materiálové využití odpadů dle současně platných definic recyklace. Z hlediska využití jde o nezanedbatelný přínos k snížení spotřeby fosilních surovin.
- Vypuštění dalších dodatečných omezení pro tuhé produkty. I zde by měla být uplatněno pravidlo o posouzení podle finálního použití a není tedy nutné další restriktivní definice, protože se na ně bude vztahovat zásada započitatelnosti pouze materiálového použití
- Podpora revize některých článků návrhu tak, aby stávající rafinérské provozy mohly zpracovávat cirkulární suroviny a produkovat dostatečný recyklovaný podíl v rámci stávajících produkčních kapacit. Komise musí zejména prosazovat technologicky neutrální pravidla pro účtování hmotnostní bilance. Tato pravidla by měla motivovat k investicím do nových zařízení a také maximalizovat potenciál využití stávajících průmyslových jednotek.
- Požadavek na zjednodušení navržené sada pravidel výpočtu která je velmi složitá a nejednoznačná k interpretaci a umožňuje různé způsoby výkladu. Navrhujeme, aby před přijetím prováděcího aktu provedla EK zrychlené posouzení dopadů v souladu s pokyny pro lepší regulaci a tuto část co nejvíce zjednodušila.

Co bude dál?

Evropská komise nyní zpracovává připomínky a připravuje návrh pro technický výbor členských států. Nezbývá než doufat, že se alespoň některé z citovaných připomínek podaří právě v rámci jeho jednání ještě prosadit. Po přijetí aktu na podzim 2025 by měla pravidla vstoupit v platnost.

R.Pjatkan, SCHP ČR, 31.8.2025

<http://www.schp.cz/info/navrh-pravidel-eu-pro-recyklovane-plasty-v-napojovych-lahvich>